Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302.
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 169. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го ВЕРЕСНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 8, 1982 No. 169. VOL. LXXXIX.

Сітка Сі-Бі-Сі у Торонто передала репортаж про українську виставку

Торонто, Канада. (КУМФ). — В неділю, 29-го серпня 1982 року у програму вечірніх вістей канадської державної телевізії Сі-Бі-Сі цього міста включено короткий репортаж Сол Литмана про Світову виставку українських образотворчих мистців у галерії Канадсько-Української Мистецької Фундації, яку відкрив міністер для справ громадянства і культури Онтаріо у четвер, 16-го вересня цього року.

В репортажі показано ряд мистецьких творів, звернув ши увагу на речі, які включають українську тематику чи канадські стилістичні елементи, як, наприклад, „Трамвайна зупинка" Г. Новаківської.

Рівночасно поінформовано, що у виставці беруть участь 87 мистців з 9-ох країн, включно з чотирма мистцями з України, яким недавно вдалось передістатися на Захід. Серед них — Анатоль Кринський з Ню Йорку, з яким переведено коротке інтерв'ю про труднощі, з якими зустрічаються мистці в Україні під совєтським режимом.

Координатор виставки д-р С. Яр. Кальба мав нагоду додати, що виставка є показом найкращих українських мистецьких талантів, діючих у вільному світі, де українці, як громади меншостей, мають найкращу нагоду для збереження їхньої культурної окремішности власне на полі мистецтва в усіх його ділянках.

Розпочинається інтенсивне навертання на жидівську віру

Ню Йорк, Н.Й. — Американські громадяни жидівської віри, згромаджені в так званій Зреформованій жидівській вірі (бо є ще Ортодоксальна і Консервативна), як релігійна група переживають історичні часи: Зреформовані жидівські конґрегації по всій Америці розпочали енергійну кампанію навертання на свою віру вже в грудні 1981 року тих американців і американок, які подружені з жидівськими партнерами, а самі від себе не виявляють якоїсь особливого прив'язання до своєї власної віри, — пише „Ню Йорк Таймс" з неділі, 29-го серпня. План навертати таких членів з мішаних подруж нарешті схвалений нещодавно Конвенцією Союзу Американських Гебрейських Конгреґацій, який складається з 735 Реформованих синагог.

Докладні підрахунки і дослідження виявили, що одна третина чоловіків і жінок жидівської віри в Америці одружуються з не-жидами, але досі робилися дуже малі старання, щоб цих одиниць навертати на жидівську віру — віру їхніх подругів. Практично такого пляну і не було. Тепер радикально змінюється картина, і рабин Санфорд Зелтцер з Бостону, директор програми навертання, що зветься „Ontreach Drive" (щось як „Похід вперед з розкритими обіймами"), каже, що понад 7,000 таких осіб навертається щороку. Найбільшим ентузіястом цього пляну навертання є рабин Александер Шиндлер, президент Союзу Американських Гебрейських Конгреґацій. Він пояснив, що спочатку по конгреґаціях „були деякі застереження", але всі вони усунені і виглядає так, що цей плян тепер „переливається через вінця від Зреформованих жидів в інші сегменти жидівського життя. Багато жидівських релігійних федерацій в країні встановлюють зародки подібні програми, — каже він, — і Консервативні рабини також поволі починають приймати певні аспекти цих програм".

Обговорюватимуть статус Гонг Конгу

Гонг Конг — У британській „імперській короні" залишився один діямант — Гонг Конг, якого справи Марґарет Тачер полагоджуватиме в місяці вересні, відвідуючи Китайську Народну Республіку. Але тут „залізна пані" поводитиметься дуже миролюбиво, не так, як на Фалькляндських островах, бо треба за всяку ціну утримати Англії на азійському континенті, поки правно не закінчить тут англійський мандат у 1997 році, — пише „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 6-го вересня.

М. Тачер і всі в західньому світі знають, що Китай не поступиться з своїх принципах щодо повної влади над Гонг Конгом, коли прийде для цього час, але доти Великобританія має одне і найважливіше тут завдання — утримати квітучий торговельний порт одноразово капіталістичним, отже і заможним, а в той сам час — під китайським комуністичним прапором.

Пропозиції для статусу розглядаються такі: „довірена територія" під британською адміністрацією, чого не хоче Китай; порт під Пекінською суверенністю, але „визначений" Великобританія; і „особлива адміністративна територія", концепт, який є в Китайській новій конституції — з власною валютою, поліцією, економічною і соціяльною системами. Головне, що Пекін нізащо не погодиться на референдум у Гонг Конгу, де зовсім певно проголосують мешканці за збереження статус кво. Але нема місця і на песимізм з боку Великобританії, бо Гонг Конг дає Китаєві 8 більйонів долярів прибутку річно, а „золотого гуся ніхто не вбиває затяжкими вимогами". Також з усього населення (5,1 мільйона осіб) опитування виявило, втече на Захід дві третини, якщо б Пекін накинув Гонг Конгові свою політичну і економічну систему, бо цей порт аж надто вріс глибоко у вільну господарку.

НЕЗАЛЕЖНИЙ ЩОДЕННИК „АЛ НАГАР" в Бейруті, Ливан, в середу, 12-го вересня, подав приблизний підрахунок забитих у цій війні-інвазії Ізраїля на Ливан. Кількість жертв обрахована на 17,825 убитими і 30,103 пораненими. В цю кількість враховано палестинців (військових і цивільних), ливанців та сирійських вояків, і обраховано всіх їх на підставі даних, взятих зі шпиталів і міністерства внутрішніх справ Ливану протягом останніх двох тижнів. Підрахунок щоправда дуже приблизний, бо загинуло значно більше, але, — на думку Міжнародного комітету Червоного хреста, — порахувати всіх убитих точно наразі буде неможливо, бо багато їх загинуло без підрахунку в румовищах міст, як і в великих братських могилах, куди їх окупаційне військо загрібало, не дуже підраховуючи, відразу після боїв, бо гарячий клімат цих територій не дозволяє, крім усього іншого, тримати тіла вбитих непохованими довше. В це число також не зараховано умираючих тяжко поранених. Підрахунок цього незалежного дійсно щоденника значно менший від офіційних жертв самими палестинцями і дуже більший за числа, що їх подають ізраїльські звіти.

РОЗПОЧАЛАСЯ ВЖЕ ВІДБУДОВА ЗРУЙНОВАНОГО ВІЙНОЮ ЛИВАНУ

Бейрут, Ливан. — У столиці Ливану Бейруті перебував директор Агенції для міжнародного розвитку Пітер МекФерсон, який перевірив наочно матеріяльні шкоди, заподіяні Ливанові, як громадянською війною з 1975-76 рр., так й останньою інвазією Ізраїля. Він сказав загальниково, що треба буде більйонів для остаточної відбудови зруйнованого Ливану, але не обвинувачував виключно Ізраїль за заподіяні шкоди. Мовляв, ливанський уряд занедбав направу шляхів, електричних проводів, каналів й інших публічних влаштувань, понищених ще громадянською війною. Найбільшим жертводавцем в акції відбудови Ливану є таки ЗСА, що підвищили новим датком 30 мільйонів дол. свою допомогу до висоти 95-ти мільйонів дол. Савдійська Арабія погодилася звернути Міжнародному Червоному Хресту кошти, видатковані для перевозу з Ливану хворих і поранених осіб. Загалом всі закордонні країни, включно з Об'єднаними Націями, арабськими державами і Америкою, зібрали дотепер для відбудови Ливану понад 89 мільйонів дол. Американський Конгрес ставиться прихильно до становища Президента, що треба активно допомогти Ливанові відбудуватись з руїн і своєю допомогою скріпити там американські політичні впливи, але існує — за голосами преси — тенденція, щоби всю американську допомогу підтягнути під „харитативну" рубрику. 50 мільйонів дол., що їх президент Реґен вирішив признати Ливанові додатково, Конгрес включив у той закон, проти якого Президент зголосив вето з уваги на різні інші, наведені там видаткові позиції.

Йорданія боїться ізраїльської агресії

Амман, Йорданія. — Йорданський король Гуссейн, один із найбільш „поміркованих" і прозахідних арабських лідерів, висловив у пресовому інтерв'ю виразний острах, що непримирлива й максималістична політика ізраїльського прем'єра Менахема Беґіна і його міністра оборони Арієля Шарона, доведе до інвазії проти Йорданії. Ізраїль, на думку Гуссейна, плянує анексію колишнього йорданського правого берега Йордану і смуги Гази, де масово живуть араби, які — за твердженням Гуссейна — мають право вимагати признання їм „національного осідку" — саме на тих землях. Проте Гуссейн рішуче застерігся проти тверджень Шарона, висловленого недавно у Ню Йорку, що країною палестинців є і повинна бути Йорданія.

Гуссейн різко критикував Ізраїль за нехтування підписаного Беґіном договору у Кемп Дейвід, де обіцяно „поладнати проблему палестинців", чи так надати їм широку територіяльну автономію. Гуссейн повторив ще раз твердження, підтримуване також ЗСА, що позитивна розв'язка палестинської проблеми є підставою замирення на Близькому Сході.

Тому, що такої розв'язки нема і не видно на близькому овиді, Гуссейн заповів переведення загальної мобілізації в Йорданії, щоб боронитися перед подібною інвазією, як її Ізраїль перевів — і ще не зліквідував — супроти Ливану. Гуссейн таврував самолюбну політику Ізраїля в Єрусалимі, творення ізраїльських осель на окупованих арабських землях і брак доброї волі розв'язати ці проблеми.

В Італії проголосили 42-ий з черги уряд

Рим, Італія. — 42-гу з черги кризу італійського уряду від кінця Другої світової війни поладнано, так що повернувся до влади прем'єр Джованні Спадоліні, діставши в парляменті вотум довір'я більшістю 357 голосів проти 247. Хоч сам названий прем'єр не належить до керівної італійської партії Християнських демократів, які правили ввесь післявоєнний час, про те стриженем нового уряду є таки консервативні християнські демократи разом із соціял-демократами, помірковано соціялістами і лібералами. Названі партії мають у новому уряді 27 міністрів. Остання криза виникла на тлі запропонованих міністром фінансів, соціял-демократом, бюджетових заощаджень скреслення різних додаткових полег для італійського нафтового промислу. Однак, у переговорах довкола тієї кризи керівні діячі коаліційних центро-правих партій прийшли до переконання, що не варто розписувати нових виборів під час існуючої в Італії економічної кризи. Соціял-демократи, які безпосередньо спричинили кризу, виступивши з уряду, перевірили своє становище, щоб вимінути загрозу, що в новому уряді їхнє місце можуть зайняти комуністи, дармащо християнські демократи принципово відкидають спілку з найсильнішою після християнських демократів італійською комуністичною партією. Італія належить до НАТО і Европейської Економічної Спільноти та є у приязних союзницьких взаєминах з ЗСА.

Джордж Воллес знову кандидує

Колишній губернатор Алабами, 63-річний Джордж Воллес, що вже тричі був губернатором цього стейту, втішається підтримкою виборців в його кампанії за номінацію від Демократичної партії на пост губернатора стейту Алабами. Вважають так політичні аналітики, а підтвердили це наслідки публічних опитувань, що їх переводила спеціялістка в цій ділянці професор Бірмінгемського коледжу д-р Наталі Дейвіс. Це опитування виявило також, що майже половина підтримку виборців також підтримає Дж. Воллеса в загальних виборах у листопаді ц.р., не дивлячись на те, що Алабамська демократична конференція, що мала б репрезентувати 80 відсотків негрів в стейті, дала підтримку опонентові Воллеса, іншому демократичному кандидатові, заступникові губернатора стейту Джорджії МекМілленові. Третій кандидат-демократ — речник стейтової Палати репрезентантів Джо МекКоркоделл.

Від республіканців є лише один кандидат — губернатор Монтґомері, Еморі Фолмер. За Дж. Воллесом виловилося 40 відсотків опитуваних, а два інші демократичні кандидати — МекМіллен та МекКоркоделл — дістали по 22 відсотки голосів кожний.

У травні 1972 року Джордж Воллес був поранений кількома кулями, що їх вистрілив Артур Бремер в Лорел, Мд., де промовляв Дж. Воллес, що кандидував тоді на президента ЗСА. В наслідок цього поранення нижня частина тіла у Дж. Воллеса була спаралізована.

ОБЛОГА ПОЛЬСЬКОЇ АМБАСАДИ В БЕРНІ ТРИВАЄ

Берн, Швайцарія. — Три добре озброєні мужчини, які назвали себе членами руху спротиву до комуністичного режиму у Польщі, посідаючи згідно з їхнім твердженням, велику кількість динаміту й іншого вибухового матеріялу, захопили у понеділок вранці будинок польської амбасади в Берні, Швайцарія, з 13-ма урядовцями, які в той час були в будинку та поставили до польського уряду прем'єр-міністра Войцеха Ярузельського дві основні вимоги: відкликати на протязі 48 годин воєнний стан у Польщі і звільнити усіх політичних в'язнів та чоловіх лідерів „Солідарности", бо в противному випадку, вони висадять в повітря приміщення амбасади.

Варшава покищо не зайняла жадного становища в тій справі, а бюро „Солідарности" за кордоном відсепарувалось від тієї акції, кажучи, що вільна профспілка не має нічого спільного з акцією польських підпільників, чи як вони себе називають, членами польської підпільної армії і зрештою „Солідарність" ніколи не проповідувала насильства.

Вміжчасі швайцарська поліція і спеціяльно вишколені військові частини оточили цілий квартал, в якому приміщується польська амбасада, але поліційні речники заявили кореспондентам, що вони без дозволу уряду, який веде тепер переговори в тій справі з Варшавою, не будуть атакувати амбасади, щоб не наражати на риск життя багатьох урядовців. Одну жінку, яка була в тяжі, підпільники звільнили в понеділок, увечорі, але вона відмовилась зустрічатись з журналістами і взагалі від розмов на цю тему.

Цей акт польських підпільників наступив після бурхливих демонстрацій у Польщі, які відбулися у вівторок, 31-го серпня ц.р., і якими польський нарід відзначував другу річницю створення вільної профспілки „Солідарність". У вислідi цих демонстрацій шість поляків заплатили життям, кількадесять були поранені, а понад 4,000 арештовані режимом В. Ярузельського, який ще раніше погрожував, що „вогнем і мечем" знищить усі прояви опозиції, чи як він її називає „слуг західнього імперіялізму і ворогів соціялістичної системи в Польщі".

Не зважаючи на те, що деякі речники західніх бюр „Солідарности" засудили таке поступування польських революціонерів і назвали його „кримінальним актом", з інших сторін польської спільноти такого засуду не було. Лідер цієї групи, який назвав себе полковником Ізогским, заявив у телефонічній розмові ломаною німецькою мовою, що його група була створена приблизно два місяці тому і нараховує понад 200 членів у країнах Заходу. Він підкреслив, що окупація польської комуністичної амбасади є першою такою акцією на Заході, але за нею наступлять інші, якщо польський військовий режим не змінить своєї тактики і не припинить масового терору супроти польського населення, зокрема проти політичних в'язнів. Крім того, — заявив Ізогскі, — інші більші групи вестимуть подібні революційні акції в краю.

Речник швайцарського міністерства закордонних справ заявив, що Польща покищо не мала амбасадора в Берні, а людина яка вела справами амбасади, перебуває під теперішню пору на відпустці. Цей же речник заявив журналістам, що варшавський уряд дав дозвіл швайцарському урядові вжити всіх можливих заходів для звільнення закладників.

У зв'язку з таким становищем Варшави, міністер справедливости Курт Фірґлер нараджується з речниками інших міністерств і представниками поліції. Метою цих нарад є випрацювати спільну акцію проти „польських терористів", як їх загально називає швайцарська і взагалі европейська преса.

У світі

ВІДКОЛИ ІНДІРА ҐАНДІ ПОВЕРНУЛАСЯ ДО керми держави в 1980 році, вона перевела двічі зміни у своєму кабінеті. Найновіші зміни прем'єр-міністер Індії оголосила в четвер, 2-го вересня. Згідно з її плянами, вона змінить міністра інформації і ще дев'ять інших, залишаючи недоторканими лише трьох міністрів — закордонних справ, оборони і фінансів.

БРАК ТВЕРДОЇ ВАЛЮТИ ВІДЧУВАЮТЬ БАГАТО країн у світі, між ними і Куба Фіделя Кастро, яка заборгувалася своєм кредиторам — Японії, Канаді, Західній Німеччині, Франції і Еспанії великі суми грошей, та менші суми — іншим країнам Заходу. Протягом наступних трьох років Куба має сплатити 1.3 більйона долярів, а цих грошей їй сплатити не вдасться. Тому Куба офіційно подала прохання до японських і західніх банків в четвер, 2-го вересня, щоб їй дали відстрочку з цими вплатами. Куба хоче мораторію на три роки на головні її заборгування і можливість сплачувати пізніше борг на протязі 10-ти років. Кубинську фінансову кризу спричинили значні зниження цін на цукор на світових ринках збуту, а цукор — це головний продукт експорту цієї острівної країни, найближчого комуністичного сусіда ЗСА.

ВЛАДИСЛАВ ҐОМУЛКА, ЯКИЙ ПРОВАДИВ комуністичною партією Польщі від 1956 року до його усунення в році 1970, помер на рака в середу, 1-го вересня, в шпиталі у Варшаві, на 77-му році його життя. І початок і кінець його 14-річної кар'єри були позначені великими неспокоями у Польщі, і його найбільше пам'ятатимуть поляки за його неймовірно високі ціни на споживчі товари, низькі заробітні платні і вбогу продуктивність, — за ці всі атрибути сприяли для кожного комуністичного господарювання. Про Ґомулку також існує чималий польський фольклор — народна словесність, яка не пошкодувала йому дотепів і насміхів. Проте за часів панування Ґомулки полякам вільно було подорожувати, слухати закордонні радіопередачі і навіть вести культурний обмін ансамблями і групами з закордоном, коли він обстоював т. зв. „польський шлях до соціялізму".

З ЕЛЬ САЛЬВАДОРУ ПОДАНО ВПЕРШЕ ОФІЦІЙНО підсумок убитих лівими партизанами вояків з регулярної сальвадорської армії за останній 12-місячний період, до кінця місяця червня включно. Впав з рук прокомуністичних повстанців 3,801 вояк, що становить одну п'яту всіх військових сил у Сальвадорі. Цю статистику подав міністер оборони генерал Хозе Ґвіллермо Ґарсія у вівторок, 31-го серпня. Західні знавці сальвадорських справ у країні кажуть те саме, що це 21 відсоток всіх людських резерв армії, що нараховує, як вони обраховують, 18,000 старшин і рядових. Це число жертв містить в собі теж 144 особи, пропалих без вісти.

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ ДОМАГАЮТЬСЯ СВОЇХ ПРАВ

Ню Йорк, Н.Й. (Пресова служба ЗП УГВР). — Нещодавно на Захід надійшов документ, датований 6-им листопада 1980 року, від групи українців з польського міста Щецін до Сейму Польської Народної Республіки та інших урядових установ. Нижче друкуємо витяги з цього документу, повний текст якого незабаром появиться на сторінках української преси.

До Найвищої влади Польської Народної Республіки, Сейму Польської Народної Республіки, Державної Ради Польської Народної Республіки, Ради Міністрів Польської Народної Республіки.

Ми, польські громадяни української національности, разом з усім польським народом щиро вітаємо процес віднови в політичному і суспільному житті нашої країни. Ми сподіваємося також, що цей процес змінить і ставлення влади і органів державної адміністрації в питанні національних меншостей в Польщі, їхніх суспільних і культурних потреб.

Всупереч постановам конституції ПНР та міжнародним умовам, а зокрема всупереч Міжнародному пакту громадських і політичних прав, потреби української меншости часто іґнорована, до громадян, які відкрито говорили про свою українську національність, ставилися з недовір'ям, навіть дискримінували.

Українське населення є найбільшою національною меншістю в Польщі. Народна Польща стала батьківщиною для кількасот тисяч українців. Такий стан не перекреслив, проте, їхнього духовного й інтелектуального зв'язку з українською культурою і мовою, їхньої свідомости національної відрубности і бажання зберегти її та передати наступним поколінням.

Доказом, що влада Народної Польщі розуміла ці потреби, була ухвала Політбюра ЦК Польської Об'єднаної Робітничої партії з квітня 1952 року, а зокрема рішення з 1956 року — про заснування Українського Суспільно-Культурного Товариства і його пресового органу „Наше слово", і далі шкіл і осередків навчання української мови, а також створення умов для розвитку самодіяльної культурної діяльности. Товариство стало справжнім репрезентантом усієї української суспільности, організатором її суспільно-культурного життя, включаючись активно у вир суспільно-політичного і господарського життя країни.

Засоби масової інформації часто обговорювали проблеми українського населення і це чимало допомогло переламати взаємне недовір'я між обидвома народами, а громадянам української національности давало змогу почувати себе повноправною, шанованою і визнаною частиною цілого громадянства.

У 60-их роках цей процес почали гальмувати, а в 70-их — в наслідок більше рішучих дій адміністративних властей — прийшов далекойдучий регрес у нашому суспільно-культурному житті. Приклади дискримінаційних дій місцевих адміністрацій можна навести майже кожний осередок УСКТ. Зокрема в гострих і прикрих формах виявилася вона в Леґниці, де без обґрунтування звільнено з посади директора єдиного в Польщі Ліцею з українською мовою навчання, громадянку Ірину Снігур; не дозволяється влаштовувати мистецькі імпрези.

У Перемиському і Кроснонському воєвідствах існує ще й досі існує закон, що забороняє купувати нерухоме майно українцям, які приїжджають з західніх чи північних земель.

Дуже болісним не тільки для українців було переіменування історичних назв місцевостей у південно-східній частині країни. Це був кричущий приклад нехтування нашими почуваннями.

У 1976 році Товариству накинено новий статут, який помітно обмежив коло діяльности нашої організації. Ліквідація воєвідських управлінь УСКТ, а також скорочення штатів у великій мірі спаралізувало діяльність багатьох осередків. Систематично обмежуються також фінансові дотації. Не маючи дозволу організувати центральні перегляди мистецьких ансамблів УСКТ, багато мистецьких ансамблів практично припинили свою діяльність.

Проблематика української національної меншости в Польщі стала забороненою темою для засобів масової інформації. Не появилася навіть інформація про з'їзд Товариства, який відбувся у червні ц.р. Дискутовані на ньому справи віддзеркалювали проблеми, які хвилюють усю українську громадськість у Польщі. На жаль, критичні голоси делегатів не знайшли відгуку навіть на сторінках „Нашого слова".

(Закінчення на стор. 3)

В Америці

НАЙВИЩИЙ СУД СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ ВІДНОВИВ попередній присуд для Джозефа Джіорджіанні, засудженого в 1980 році за знасилування малолітньої, 14-літньої дівчини, яку він, зі співучасником цього злочину Синдори, силоміць затягнув до задньої кімнати свого ресторану. Обидва напасники засуджені були на 15 років ув'язнення. Проте, 33-річний, 565-фунтовий Дж. Джіорджіанні, пробувши у в'язниці лише один тиждень,був випущений на поруку з огляду на те, що його здоров'я, а можливо й життя загрожене перебуванням у в'язниці, де нема охолоджувальної системи та „догідних умов" для людини такої непересічної ваги. Його звільнення викликало бурю протестів, як у стейті Ню Джерзі, так і в інших стейтах країни, найголоснішим з яких був, очевидно, протест матері постраждалої дівчини. Після поновлення присуду 15-річного ув'язнення Джіорджіанні відвезено до в'язничного відділу Медичного центру Ст. Френсис в Трентоні, Н.Дж., де він перебуватиме кілька днів до тих пір, поки буде визначено місце його ув'язнення.

У СЕРЕДУ, 1-ГО ВЕРЕСНЯ Ц.Р. ЗНАЙДЕНО РЕШТКИ великого військового вантажного літака, 30 миль на південь від Ноксвілу, Тенн., залога якого, перебуваючи на вишкільній місії, враз із літаком пропала без вісти, — як про це повідомив речник Повітряної фльоти. Баб Місковіц сержант-прапоросець рятункового координаційного центру на Повітряній летунській базі Скотт вполблизу Іст Ст. Люіс, Ілл., сказав, що цей велетенський розбитий літак знайдено в годині 11:25 ввечері на терені управління охорони звірят Телліко, на верху Стреттон Мідовс. Він тежо поінформував, що в повідомленні немає ніякої згадки про будь-кого, з уцілілих летунів, проте за ними ще далі продовжується рятункова залога. Це не єдиний літак, лет якого закінчився катастрофою, бо у вівторок, 1-го вересня розбилися ще два військові літаки: один з них — це військовий літак типу Сі-141Бі, що його досі ще не знайдено, а другий — джет повітряної фльоти, що експльодував під час бурі і розбився над фармою в Іллиной, а летун згинув.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Відважна Ініціятива Реґена

Коли президент Реґен перервав свій відпочинок у Каліфорнії для виголошення відтіль 20-хвилинної радіо-телевізійної промови у справі замирення на Близькому Сході, то це міг зробити тільки лідер, який здає собі справу з своєї відповідальности, своєї керівної ролі у світі і потреби взяти на свої плечі новий страшний тягар. Заклик Реґена до Ізраїля, щоб той зліквідував свою, існуючу від 1967 року, окупацію арабських земель на захід від ріки Йордану, колишньої власности Йорданії, та смуги Ґази — і щоби Ізраїль „заморозив" дальше штучне засновування своїх осель на окупованих арабських землях та щоб проблема Єрусалиму стала знову „дискусійною" всупереч проголошеній Ізраїлем анексії, — той заклик напевне одним махом приєднав Америці приязнь усіх арабських країн. Мало того: цей заклик Реґена напевне знайшов чи знайде наскрізь позитивний відгук у союзницьких з Америкою европейських країнах і ще дальше відсуне Совєтський Союз від втручання до справ Близького Сходу.

Реґен напевне здавав і здає собі справу, що його заклик до Ізраїля виректися окупованих земель, що їх Ізраїль колонізує своїми поселенцями (яка яскрава паралеля з політикою Польщі у 20-их і 30-их роках, яка поселювала спроваджуваних зі заходу польських колоністів і військових „осадників" на українських і білоруських землях!) — викличе напевне гостру опозицію збоку ізраїльського прем'єра Беґіна, більшости ізраїльського парляменту („кнессету"), на якій він спирається, і всіх жидів у світі, які хотіли б бачити Ізраїль якнайбільшим територіяльно і найсильнішим військово й економічно. І тут починається конфлікт між амбіціями малої, тугої, хороброї ізраїльської держави, яка мріє про поширення своєї території на всі колишні біблійні землі ще навіть з часів перед приходом туди античної римської імперії, та поміж політичним реалізмом, який рахується з нинішнім днем і нинішніми відносинами.

Зараз таки після проголошення заклику Реґен ізраїльський міністер закордонних справ Їцак Шамір гнівно заявив: „Величезна більшість нашої нації рішила ніколи не відпекатися Юдеї і Самарії (західнього берега Йордану) та ніколи не виректися наших природних і священних прав поселюватись у усіх країнах нашої батьківщини". Дуже гарні слова, які проте в нинішній політичній дійсності промовчують, що на окупованих землях біблійної Юдеї і Самарії живе тепер компактною масою понад 1,200.000 арабів і що засновані там арабські оселі охоплють максимум 25,000 ізраїльців, які живуть наче на вулькані. Який політичний глузд продиктував ізраїльським державним мужам повести супроти арабів на окупованих землях таку колонізаторську політику, яка збанкрутувала в усіх країнах, що вели політику національної асиміляції поярмлених народів — і мусить збанкрутувати в СССР?!

Треба подивляти ізраїльців за їхній організаторський хист, за їх відвагу, хоробрість, за здібність їхніх полководців, за їх жертвенність, за їх ідейність. Усі ці прикмети довели до довгої черги військових і політичних успіхів. Найбільшим успіхом було приєднання собі З'єднаних Стейтів як ґаранта державної незалежности і безпеки ізраїльської держави. І Реґен знову потверджує, що Америка буде вірна тому зобов'язанню супроти тривкости і безпеки ізраїльської держави. Але правильно Президент підкреслює, що найбільшою ґарантією тієї безпеки є замирення з арабським світом. І що те замирення вимагає звороту окупованих арабських земель, хоч вони дві тисячі років тому були обітуваною землею прапредків теперішніх ізраїльців. Американський Президент не є фантастом і не може потурати максималізмові тих ізраїльських патріотів, які „запаморочились від успіхів".

Менахем Беґін і його прихильники у великій і впливовій жидівській громаді в ЗСА мусять для „збереження обличчя" протестувати і гороїжитись. Але зчасом вони собі усвідомлять, що їм грозить політична ізоляція і що вони не можуть дозволити собі на люксус втрати американського ґаранта їх існування і безпеки. Виступ Реґена був історичною подією, яка може і повинна завести тривкий мир на Близькому Сході. Якщо Ізраїль проґавить цю нагоду, то врадує арабських терористів і Москву і діятиме на власну згубу.

ІЗ УВАГИ НА НАЙСЛАБШУ ПРОДАЖ АВТ НА протязі двох попередніх декад, Корпорація Дженерал Моторс проголосила, що обнижить ціни або залишить їх незмінними на половину моделів авт з 1983 року. Знижка цін, що буде вагатися від 250 до 500 долярів, стосується до найновіших моделів Дженерал Моторс — з погоном на передні колеса та до авт середньої величини. Корпорація покладала великі надії на продаж цих авт, однак вони продавалися дуже слабо, мабуть, тому, що важко було знайти покупця на такі дорогі авта. Речник цієї корпорації повідомив, що підвишка цін на інші моделі з 1983 року буде від 357 до 687 долярів. В загальному можна розраховувати на 1.9 відсотка підвишки, тобто авто буде коштувати на 215 долярів більше як в 1981 році. Аналітик автової індустрії Гарвей Гейнбах із Меррил Линч компанії сказав, що „Дж. М. признає що їхні ціни — зависокі. Але вони сподівалися, що економічна ситуація настільки покращає, що люди купуватимуть авта в цих цінах".

Володимир Душник

МОСКВА І ЛИВАН

Закінчення кривавого конфлікту та присутність американської морської піхоти в Ливані — це незаперечний доказ, що Москва втратила політичний ґрунт на Близькому Сході та посередньо дізнала значної політично-моральної та мілітарної поразки. За останні роки Кремль підсилював своїх союзників — сирійців та Палестинську терористичну організацію, доставляючи всякого роду зброю, та інші матеріяли і фонди.

Присутність американських збройних сил у Ливані мусить бути особливо гіркою піґулкою, щоб її могли стравити совєтські провідники, тим більше, що перед закінченням облоги Бейруту, Брежнєв суворо зазначував, що Москва з ніякому разі не погодиться на присутність хоч би найменшої американської військової одиниці в Бейруті. Погрозу, що її надруковано в „Правді", зіґнорували палестинці і сирійці, союзники Москви, які погодилися на це, щоб американські, французькі і італійські військові частини патрулювали евакуацію узброєних членів Палестинської Визвольної Організації (ПВО) та сирійців з Бейруту.

Як, звичайно, в таких випадках буває совєтська преса не робить ніяких відкликів до погрози Брежнєва, хоч Павел Демченко, політичний коментатор для совєтського пресового аґентства „Новості" бачить велику загрозу „для рівноваги миру", яку створює присутність американських збройних частин в Ливані. Він пише: „Не можна в ніякій мірі іґнорувати цього факту, що, висилаючи військові частини до Ливану і приготовляючись вислати мілітарних дорадників на неозначений час, Пентаґон готовиться скріпити свій плядарм близько кордонів СССР".

У дальшому Демченко зазначує: „Совєтський уряд не може бути байдужим до такого стану речей. Загальновідомо, що совєтський уряд категорично є проти появи американських збройних сил на ливанській землі, і він проголосив спеціяльну пересторогу в цьому напрямі".

Закордонні спеціялісти зразу добачили велику різницю між аналітичними статтями ливанських подій у „Новостях" і статтями Демченка, виключно написаних для домашньої інформації, яка до речі більш „войовнича" як писання у „Новостях" для закордонної інформації.

У статтях в „Правді" Демченко засуджує „американський імперіялізм", який, мовляв, приготовив ізраїльську інвазію Ливану для скріплення мілітарно-стратегічних позицій Америки на Близькому Сході.

Західні спеціялісти твердять, що закінчення війни проти ПВО в Ливані — це колосальний удар для СССР, який роками розбудовував ряди ПВО і витратив сотки мільйонів долярів для вишколу, узброєння та випосаження палестинських збройних частин, які, як би воно не було, виявили чимало завзятости в обличчі переважаючої мілітарної переваги ізраїльських збройних сил.

Очевидно, що Москва мусіла прийняти цю поразку без дальшого розгорнення конфлікту, але це не означає, що цілі Москви змінилися і що Кремль занехав свої авантюри на Близькому Сході. Як у випадку німецько-совєтського „союзу" в 1939 році Москва може навіть змусити ПВО до визнання Ізраїля як самостійної держави, чекаючи на більш „принагідні обставини", щоб тоді завдати нищівного удару як Ізраїлеві, так його американському союзникові.

Можна сказати, що совєтська пропаґанда грає на арабських емоціях, обвинувачуючи Америку в тому, що Вашінґтон не хотів стримати нападу Ізраїля і довів, що Америка може скоро втратити Єгипет, вона ж бо дозволила на порушення домовлень у Кемп Дейвіді, а з цим проґавила остаточне полагодження конфлікту на Близькому Сході. Існує можливість, що Москва використовуватиме також нову ініціятиву ЗСА для полагодження близькосхідного конфлікту, запропоновану президентом Роналдом Реґеном 1-го вересня ц. р., і на цьому тлі поглиблюватиме існуючий антаґонізм між Ізраїлем і арабськими державами.

Ол. Зозуля

Сільський цех?

Коли, де і для чого його створено? Скажемо наперед — це витвір Брежнєвської „Продовольчої програми", в якому „куватимуть" хліб і все до хліба.

Почалася ця затія за рецептом Кремля, у якому йдеться про створення при великих заводах сільських цехів, які забезпечили б робітників продуктами. Першим для цієї „показухи" обрали київський завод „Арсенал", очевидно тому, що його очолює герой соціялістичної праці, депутат Верховної Ради СРСР С. В. Гусовський.

Для сільського цеху заводу ЦК партії приділив радгосп „Майданський", що розташований недалеко від Бородянки. Приділив він цей радгосп тому, що він перманентний „чемпіон по збитках".

Перед тим, як прийняти цей радгосп до родини арсенальців, директор С. Гусовський поїхав на оглядини майбутнього сільського цеху. Добирався директор, як пише журнал „Ранок", „розгрузлою дорогою: ні пройти, ні проїхати. Ледве дісталися до радгоспної контори. Оподаль виднівся каркас із соснових жердин, обтягненутий прозорою плівкою. Виявилось, що в цьому 'приміщенні' сільські механізатори ремонтують техніку навіть в пекучі морози."

Бездарні керівники догосподарювалися до того, що, „Радгосп — кругом боржник, у всіх районних зведеннях посідає останній рядок".

Далі журнал підкреслює „...не зовсім звичайне підсобне господарство: завод узяв на свій балянс поліський радгосп „Майданівський". Це означає, що віднині вони відповідають перед державою не лише за виконання власних виробничих плянів але й за надої, привісили у сільському цеху."

Тепер адміністрація заводу щосуботи проводить робітників до сільського цеху наводити порядки: прокладають дороги, будують свинарники, гуртожиток. А щоб „Продовольча програма" набрала ширшого розголосу, влаштували свято — посвячення у арсенальців хліборобів.

Посвячувати приїхав заступник голови Верховної Ради УССР В. Щербина, який не забув привезти зі собою київських співаків-танцюристів.

Після палких промов та обіцянок про „рекордові надої молока, відгодівлі свиней та збору городини, — для активу влаштовано перекуску, а для новоспечених арсенальців — концерт.

На цьому можна було б поставити крапку. Але ж виникає запитання: чи ця Брежнєвска затія розв'яже харчову проблему? Безперечно, що ні. Це стверджує гіркий досвід минулого, про який варто нагадати.

Після примусової колективізації харчова проблема опинилася у сліпому куті. Тоді Сталін розпорядився на великих заводах створити підсобні господарства під назвою ОРС (отдел рабочего снабженія), що мав задоволити робітників харчами.

Таке підсобне господарство (понад сто гектарів) мав завод „Арсенал" у пригороді міста на Сирці. Кожної суботи і неділі гнали на те господарство робітників, які садили картоплю, цибулю, капусту; обробляли і дещо збирали. Були орсівські крамнички, їдальня й цехові „ларьки" в яких торгували кінською ковбасою та пшоняним пудінґом.

Прийшов час збирання орсівських плодів. Приїхали робітники і...ахнули! Помідори, як сливки, картопля як горіхи, морква — мишачі хвостики. Трохи зібрали, а решту приорали та витрати на збитки списали. Чотири роки „Арсенал" домагався позбутися орсівської опіки. Поки дозволили зліквідувати зайву прибудівку, збитки виросли в кількасот тисяч карбованців.

Покищо „Арсенал" вкладає гроші в сільський цех, який по суті вже почав скорочувати свій розмах: на сто гектарів скорочено площу під картоплю, зменшено й поголів'я корів, м'ясо з яких пішло до заводського буфету.

Підбивши підсумки першого року господарювання, керівники похвалилися тим, що зібрали 2,360 центнерів картоплі, яку робітники „розхватали", — як ласощі. Підкреслюємо „розхватали" бо, як признається комсорг заводу В. Безверхній, йому не вистачило. „Правда, — каже він — я замотався і не встиг купити нашої картоплі, а потім дуже шкодував: усі її хвалять".

Ну, а скільки дав сільський цех робітникам м'яса, молока, капусти, помідорів, огірків чи цибулі, — керівники замовчують, бо похвалитися нічим. Для цього є приватний базар.

Людмила Волянська

„ВОНИ НЕ ГРАБУВАТИМУТЬ НАС БІЛЬШЕ..."

МЕХІКО НАЦІОНАЛІЗУВАЛО БАНКИ

У чотиригодинній промові в середу, 1-го вересня, у „Посланні до народу", прощальному виступі про стан загальний країни президента Мехіко Хозе Льопеза Портільйо (він відходить за три місяці від керми держави, уступаючи свій пост нововибраному президентові Міґуелеві де ля Мадрідові, який стане президентом 1-го грудня ц. р.), президент Портільйо оголосив Конґресові і країні про „найбільш драстичний крок" уряду від часу експропріяції чужинецьких нафтових компаній у 1938 році тут, — про постанову уряду націоналізувати приватні мексіканські банки. Це викликалу бурю реакцій по цілому світі.

Обвинувачуючи банки в тому, що вони „розграбували" Мехіко, бо вели невтримну „втечу капіталу" за кордон, президент Портільйо заспокоїв населення, оголошуючи, що буде введена контроля обміну валюти і забезпечені всі шери в банках уділовцям пересічним. Тим часом всі банки будуть замкнені до понеділка, 6-го серпня, щоб дати змогу „Банкові Мехіко" перебрати контролю над націоналізованими приватними банками.

Під націоналізацію не підлягають міжнародні банки в Мехіко, з чого задоволений міжнародний капітал, хоч націоналізацію чужих банків не можна було б здійснити, якщо б Портільйо навіть цього бажав, бо всі чужинецькі банки, за винятком „Ситібенк", не мають у Мехіко своїх банкових філій, а лише представників, які ведуть тут майже „паперові" трансакції, тримаючи свої капітали поза Мехіко. „Ситібенк" є єдиним чужинецьким банком, що має бюра для банкування у країні — п'ять відділів у самій столиці, і веде справжні приймання і виплачуваня грошей. Тож про націоналізацію чужих банків, тих, які позичають капітали країні і беруть гроші з Мехіко, перевести практично не можна б було .

Оголошення про націоналізацію було прийняте цілим Конґресом — законодавчим тілом країни, стоячою овацією. Встав також аплодуючи президент-елект, даючи цим підтримку „героїчним заходам" Портільйо рятувати країну з неймовірно тяжкої економічної кризи, в яку Мехіко потрапило через занадто рожеві сподівання, що в світі буде нестача нафти і ціни на мехіканську нафту зростатимуть. Будуючи майбутнє економіки країни на таких припущеннях, що не здійснилися, бо в світі є надпродукція видобування нафти, Мехіко заборгувалося комерційним міжнародним банкам велетенську суму — 80 більйонів долярів, яку немає з чого заплатити. Тому був потрібний цей крок президента.

Чи пощастить мехіканцям врятувати країну від економічного хаосу, в якому вона опинилася, покаже майбутнє, а ці „героїчні засоби" президента, що відходить від керма всіма державними справами незабаром, пояснюють знавці в той спосіб, що це тепер Портільйо вказав на інших винуватців всіх лих, замість бути таким винуватцем самому. В тому, що банки лихвою випомповують гроші з підприємств, промисловців і взагалі з кишень, яким вони ці гроші позичають, не новина, але без капіталів також нема розвитку. Загально керівники держави, проте — „для святого спокою" воліють не говорити голосно про драстичні справи в країні такого роду, але ось цей президент, якому вже „нема чого втрачати", відслонив дещо куртину над монетарною проблемою своєї країни, якій покладено, як він вірить, „зашморг на шию". Він сказав: „Я можу довести, що в останні роки група мехіканців, ведена і дораджувана приватними банками, вибирала більше грошей з країни, ніж всі імперії, що експлуатували нас від початку нашої найранішої історії". В Мехіко, як і деінде, приватні люди, які передбачають економічні труднощі, а самі мають великий доступ до фондів, вибирають їх з країни, лишаючи Мехіко оголеним від усього, а потім і самі, коли наступає повний крах країни, виїжджають з країни, бо тим, які мають здепоновані великі суми грошей по банках у чужих країнах, завжди забезпечена віза в'їзду в чужу країну, коли приходить скрутний час.

У Посланні до народу про стан країни Портільйо заперечив, що він зробив цей крок під тиском „крайніх елементів". Він сказав, що „ліпше рятуватися пізно, як ніколи", і що якраз тепер криза назріла зробити цей справедливий, хоч драстичний, крок. „Це тепер або ніколи! Вони (банкіри) вже пограбували нас. Але Мехіко ще не викінчене. Вони вже не грабуватимуть нас більше!", — казав президент.

Реакція західніх банкірів, зокрема американських, є різна. З одного боку вони задоволені, що мехіканський уряд перебрав відповідальність за позички, що їх вони уділили мехіканським банкам, і уряд дбатиме про зворот відсотків з цих капіталовкладень. З другого боку, цей крок Мехіко, як і подібний крок уряду Міттерана у Франції, насторожує цих приватних, переважно поміж собою споріднених фінансистів світу, турбуватися таким оборотом справи, щоб іншим державам не забажалося піти слідами Мехіко, коли вони опиняться у фінансових труднощах, і, бажаючи знайти „жертовного козла", також націоналізуватимуть банки, але вже і свої, і чужі.

В АМАРІЛЛЬО, ТЕКСАС, ЛАВА ПРИСЯГЛИХ, ЩО складалася із восьми чоловіків і чотирьох жінок, після одногодинної наради визнала винним 18-річного Френка Ґеррета, винісши йому вирок смерти — впорскненням смертоносної хемічної отруї. Ф. Ґеррета визнали винним у зґвалтуванні і вбивстві Тадеї Бенз, Сестри Чину св. Франсіска, 31-го жовтня м.р. у Франсісканському манастирі, який знаходиться навпроти дому цього вбивника. Ф. Ґеррет заперечив, що під час переслухання на поліційній станиці він признався до вини, він тоді лише сказав, що обграбував Франсісканський манастир, а це було 12 годин перед вбивством цієї Сестри.

ДАНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР АНКЕР Йорґенсен оголосив у четвер, 2-го вересня, що він розпустить свій кабінет через сильну опозицію до його економічної політики. Його уряд меншости — соціял-демократична адміністрація — проіснувала всього вісім місяців. Прем'єр-міністер, який очолював кілька урядів меншости тут від 1975 року, сказав, що він не передбачає дати нових виборів і дораджуватиме королеві Данії Марґреті далі про політичні справи і про складні пошуки кандидатів для нового кабінету. Економічна політика, яку він пропонував у парляменті в середу, 1-го вересня, охоплювала зменшення видатків уряду, збільшення податків, щоб поповнити державну касу, і поліпшення данської торгівлі у суперництві на ринках збуту закордоном.

Володимир Жила

ВАЖЛИВА І КОРИСНА ПРАЦЯ

Анатоль Вовк Вибірковий англійсько-український словник з природознавства, техніки і сучасного побуту, частина I, А-М. Ню Йорк, Видавництво УТЦА, 982, стор. 210.

Помітною подією в культурному житті українців у розсіянні є вихід у світ першої частини „Вибірного англо-українського словника з природознавства, техніки і сучасного побуту". Цим виданням відкрито новий аспект лексикографічної роботи в ділянці української лексикографії. У словнику, що має характер доповняльний та корективрий (поправковий), застосовано новий порівняльний та критичний підхід до перекладу. „Це своєрідне поєднання перекладного словника та мовного порадника в одній книжці, — як заявляє укладач, — зумовлене винятковим становищем української мови", яка є мовою поневоленого народу, загальмованою у своєму природному розвитку та приреченою на насильну русифікацію.

Доцільним тут буде дещо сказати про генезу рецензованого словника. Задум його опрацювання зародився більше як 25 років тому, коли А. Вовк, укладач словника, висунув пропозицію: „як тимчасовий засіб для закріплення доброї української термінології та для протиставлення русифікації нашої наукової мови окупантом — опрацювати й видати корективні словники до поширених в Україні і на еміґрації словників М. Л. Подвезька". У 1968 р. А. Вовк виготовив зразок такого словника, що тоді мав назву „Словник вибраних термінів і назв". Цю версію проєкту він постійно виправляв і модифікував під час наступних двох років. Ориґінальна версія першої частини словника друкувалася як додаток до „Вістей" Товариства Українських Інженерів Америки протягом 1973-1981 років.

Нечуваний розвиток науки й техніки в нас час покликав до життя в українській мові величезну кількість нових слів, використання яких укладач, на жаль, мусив дещо обмежити, щоб зробити свій словник більш приступним для найширшого кола читачів. Критерієм внесення даного слова в реєстр словника, як заявляє А. Вовк, був його статус в англійсько-українських словниках М. Л. Подвезька (1948), М. Л. Подвезька й М. І. Балли (1974) та М. Дейко та інших (1979). Таким чином, у словник внесено такі категорії слів: (1) слова поширені в сучасній англійській мові, а зокрема в її американському варіянті, яких нема у згаданих словниках; (2) слова, які в згаданих словниках перекладено неточно, або навіть помилково; (3) слова що є виразними русизмами, зайвими кальками російських слів або непотрібними запозиченнями з інших мов; (4) терміни та назви, що мають декілька українських відповідників; (5) вузькоспеціяльні наукові й технічні терміни, що їх досі нема ще в реєстрі термінологічних совєтських словників, а які потрібні українським науковцям, що працюють в розсіянні.

Цю дуже складну й велику за обсягом роботу виконати нелегко, коли врахувати, що в розсіянні ми не маємо потрібної лексичної картотеки, доброякісних лексикографічних джерел, вишколеного колективу вчених, потрібного технічного устаткування, матеріяльних засобів тощо. Проте, спираючись на кращі традиції української лексикографії 20-их та початку 30-их років і враховуючи здобутки лексикографії інших народів, вдалося розгорнути в розсіянні роботу над першим Вибірковим англійсько-українським словником, покликаним сприяти впорядкуванню перекладного словника та служити піднесенню культури української мови.

Над створенням такого важливого й корисного видання працює одна людина, окрилена наміром дати українській громадськості відповідний потребам часу реєстр англійських і українських слів, використовуючи для цього багаті, хоч мало ще досліджені, а то й пофальшовані лексичні скарби української мови. Тому в словнику знаходимо найпоширеніші англійські слова з природничих наук, техніки та лексики сучасного побуту, які пропущено в перекладних двомовних словниках, перекладено незадовільно, або й зрусифіковано, виходячи із хибних методологічних концепцій. Вибірковий словник містить також поважну кількість термінів, потрібних при перекладі англійських текстів з ділянок природознавства й технічних наук.

Таким чином, Вибірковий словник є серйозною і ґрунтовною роботою, що на відміну від традиційних схем складання перекладеного двомовного словника розглядає дискусійні питання перекладу й розуміння слова та звертає увагу на недосліджені або недостатньо досліджені досі питання його значення і функції в конструкціях різного типу. Наприклад, укладач звертає пильну увагу на терміни та назви, що мають по декілька українських відповідників та в таких випадках рекомендує, які з них слід уживати, а які не слід. Визначальним для слова є тут його дієве значення та його потенціяльний чи кінетичний характер. Причина розбіжностей лежить, правдоподібно, в семантиці слова, що має нам дати комунікативне значення та змістову вартість, коли його вжити в реченні.

У словнику чітко видно, що укладач звертає пильну увагу на значеннєве навантаження слова, до чого він підходить наскрізь ориґінально і зовсім по-новому використовує великий фактичний матеріял. Його переклади є наново опрацьовані, а не взяті з інших англійсько-українських словників. Такий підхід до специфіки словника відбився на його обсягу та спричинив деякі тематичні обмеження. Словник в цілому заплянований на яких 10 тисяч лексичних одиниць (включаючи тут окремі значення полісемічних слів).

У словнику чітко помітні ділянки зацікавлення укладача , наприклад, хемія та ботаніка. У цих ділянках більше зареєстрованого матеріялу, що є зовсім зрозумілим, адже „нереально було б вимагати від укладача-„піонера" фаховости у всіх науково-технічних ділянках". Приблизно 80 відсотків словника припадає на терміни та номенклятурні назви. Тут при ботанічних та зоологічних назвах подано їх таксономічні латинські відповідники, щоб уникнути непорозумінь.

Значну увагу приділяє укладач також сучасному побутові та побутові в цілому. Тут зовсім закономірним для нашого сучасного стану є використання лексичних багатств американського побуту, в атмосфері якого ми живемо, а який потрібно виразити українськими словами, щоб уникнути зайвих американізмім та збільшити наші рідні лексичні багатства. Дещо прикро відчувається в словнику мала кількість перекладів з таких ділянок сучасного побуту як спорт та кулінарія.

(Закінчення на стор. 3)

Важлива...

(Закінчення зі стор. 2)

Автор уважає, що ці ділянки є об'єктом інших словників, виданих чи в підготові, і тому розглядати їх ширше в Вибірковому словнику було недоцільним.

У словнику укладач застосовує гніздову методу розміщення перекладуваних слів, зокрема, коли в гніздо можна внести більшу кількість споріднених слів, що дає можливість рельєфніше визначити їх специфічні особливості в англійській мові і в українському перекладі. Більшість перекладів має більше як один український відповідник, що для слів не-термінів є дуже побажаним, бо це вказує на лексичне багатство української мови, краще визначає як їх вживати та крім того розкриває ближче їхні відтінки значення.

Укладач свідомий, що вживання синонімів у термінології непобажане, проте, розмежувавши значення обставин та поставивши перед собою завдання великої теоретичної і практичної ваги — виявити 1) розбіжності між офіційною термінологією в УССР і термінологією „золотої доби" (20-их та 30-их рр.); 2) дати кращі наукові технічні терміни; 3) усунути зайві термінологічні введення з російської мови (русизми, непотрібні кальки чи російські запозичення з інших мов) — широко використовує в цій ділянці синоніми. Він вважає, що „наявність термінологічних синонімів зумовлена і тим, що словник задуманий як критична праця, а не нормативна". Відкидаючи деякі переклади термінів, укладач переконливо доводить, що „він не уважає себе покликаним вибирати найліпших із декількох приблизно однаково добрих термінів, а зокрема в ділянках далеких від його професійного досвіду".

В українській частині словника використано „усучаснений харківський" правопис словників Г. Голоскевича (1930) і І. Бойкова та інших (1932), у який уведено із сучасного правопису в Україні тільки ті зміни, які, на думку укладача, не можна вважати наслідком русифікування нашого правопису.

У словник включено список скорочень для української і англійської мов, як також подано список різних позначок, використаних у тексті. На особливу увагу заслуговує список літератури використаної і допоміжної. Цей список розділено за мовами (українська мова, англійська мова). У список літератури українською мовою внесено такі категорії: загальні словники, термінологічні та галузеві словники (тут використано також вузькоспеціяльні словники російсько-українські та українські, видані в УССР в 1959-1979 рр, як наприклад, хемічний (1959), економічний (1973), біологічний (1974) тощо, словники чужомовних слів, правописні словники, довідники і статті, інші словники, енциклопедії і визначники (не можемо зрозуміти, чому в цій категорії укладач не використовував дальших частин після 1972 р. Яр. Рудницького An Etymological Dictionary of the Ukrainian Language), мовознавча література (головніша), термінологія, номенклятура, лексикографія й підручники та науково-популярні видання. Список літератури англійською мовою виключає загальні словники, двомовні словники (англійська мова з іншими мовами) та термінологічні й галузеві словники. Словник має також невеликий додаток (стор. A-F), як теж „Виправлення найважливіший помилок" на окремій вкладці до кожного примірника.

Тепер уважаємо на приклади поширення англійських слів, яких нема в словниках Подвезька і Балли та Дейків, а які перекладені в словнику А. Вовка: acupuncture, aerosol, air bag (в додатку), air field, air gun(в додатку), air lift,, airspace, air terminal, airwaves, alarm box, aluminum foil, ambivalent, amber glass,, ampersand, anent, anodized aluminum, annual ring, antioxidant, aqua (a color), aphid, arboretum, arborvitae, armrest, arrifact, assembly line, audiophile, audiovisual, automotive, avocado. Цей список не включає вузькоспеціяльних термінів і назв, уміщених у словнику. Було б несправедливо, якби ми не відзначили також деяких прикладів слів, переклади яких виправлено у вибірковому словнику у порівнянні із словниками Подвезька і Балли: alloy, amber, ambidextrous, anchor, apparel, arsenic, а також доповнено чи виправлено тлумачення таких скорочень: A.B., AAAL, AAAS. Усі наші приклади відносяться тільки до літери „А".

Усе це є свідченням того, що Вибірковий словник допоможе українцям в розсіянні і в Україні втілити в життя нові здобутки перекладеного двомовного словника. Адже такого критичного словника, який сприяв би відродженню українських відповідників англійським словам ще не було в нашій лексикографії. Це видання, на нашу думку, зумовлене щоденною потребою розібратися в різноманітті слів, проаналізувати їх, визначити їх точне значення з метою піднесення загальної культури нашої мови та утвердження життєспроможного, відвіявши наносне, чуже й слабосиле.

У боротьбі за культуру мови, до якої тепер включилися наші рідні школи в розсіянні, треба дбати, щоб словникова двомовна література стала взірцем добірної мови, про що ввесь час повинні піклуватися автори і видавці. Це стосується і рецензованого словника, загалом корисної і потрібної для нас усіх праці, яку бажано бачити ще кращою.

У словнику є ряд друкарських недоглядів технічного характеру, але вони, безперечно, не можуть знизити високої оцінки цього важливого видання з ділянки лексикографії сучасної української мови.

Українці в Польщі...

(Закінчення зі стор. 1)

Все це і багато інших обставин викликає у великій частині української спільноти почуття, що її поставлено поза суспільністю, викликає почуття огірчення, що нас трактують як громадян другої категорії. Переселення і територіяльна розпорошеність значно поглиблює це відчуття.

Ми не можемо далі погоджуватися з таким станом. Українське населення впродовж останніх 30 років все було льояльне у відношенні до держави, до її ладу, вважаючи Польщу своєю батьківщиною. Воно дало свій великий і незаперечний вклад у господарчу і культурну розбудову країни, а зокрема в упорядкування господарки східніх і північних земель. Причинившись своєю працею до розвитку цих земель, ми хочемо почуватися їхніми співгосподарями.

Ми маємо надію, що суспільно-політичні зміни, які відбуваються в нашій країні, спричиняться до того, що закони конституції ПНР, які гарантують нам рівноправність, будуть дотримувані повністю. Йдеться також про те, щоб вони давали фактичні і широкі можливості культивувати рідну мову, розвивати культуру, освіту, зберігати звичаї та проводити активну суспільну діяльність. Покладаючи великі надії на радикальну зміну ставлення влади і органів державної адміністрації до вищенаведеної справи, подаємо наші вимоги в напрямі ліквідації найбільш набряклих і болісних для нашої громадськости проблем.

1. Визнати Українське Суспільно-Культурне Товариство організацією самоуправною і незалежною, що репрезентує інтереси усього українського населення в Польщі, метою якої є задовольнити культурні й освітні потреби цього населення. Культурною діяльністю Товариства повинно піклуватися і давати йому фінансову базу Міністерство культури і мистецтва, а не Міністерство внутрішніх справ, — так як це водиться в інших країнах народної демократії.

2. Забезпечити українській громадськості відповідну репрезентацію в сеймі ПНР.

Українці становлять собою один відсоток населення ПНР. Сейм повинен віддзеркалювати склад усього суспільства. Брак представників національних меншин змінює вигляд польського суспільства в особовому складі найвищого органу державної влади.

6. Створити професійний український театр у Польщі.

7. Відновити історичні назви місцевостей у південно-східній Польщі. Запровадження нових назв українська суспільність вважає рівнозначним з наміром денаціоналізації ї шляхом адміністративного відрубування від „коренів", штучного перерізання духовного зв'язку з місцями народження предків, створенням загрозливої для нас фікції, що в Польщі ми є захожим елементом. Вищевказівні зміни є також наявним фальшуванням історії, на що також звертали увагу польські інтелектуали, між ними Ярослав Івашкевіч.

8. Піддати під охорону пам'ятки української матеріяльної культури (церкви, кладовища, інші будови) і дати УСКТ можливість виконувати цю охорону. Ремонтуючи такі об'єкти, треба зберігати їхні первісні архітектурні форми. Осіб, які нищать такі пам'ятки, належить ставити до карної відповідальности.

9. Створити українську секцію при якомусь державному видавництві, яка б видавала белетристику і наукові книжки українською мовою, це піднесло б розвиток і популярність українських письменників і науковців у Польщі.

10. Відокремити від „Нашого слова" дитячий додаток „Світанок" і додаток „Наша культура", видавати їх як самостійні журнали — збільшити їхні об'єми і тираж; це саме стосується „Українського календаря" і „Нашого слова"...

14. Заснувати Інститут української культури у Варшаві.

15. Збільшити тираж книжок і видань, присвячених спільним діям і співпраці обох народів у минулому і об'єктивних і речевих праць про їхню спільну історію.

16. Вилучити з шкіл обов'язкову до читання книжку „Заграва у Бескидах". Твори такожо роду, об'єктивно не насвітлюючи джерел конфліктів між обома народами й історичної основи їх виникнення , стримують нормалізацію польсько-українських стосунків у Польщі, поглиблюють ненависть поляків до всіх українців.

Дати можливість УСКТ користуватися центральними станціями Польського радіо і телевізії.

18. Обговорювати актуальні проблеми з життя української та інших національних меншостей в Польщі в центрах масової інформації.

19. Припинити цілком безправний нагляд за членами і діячами УСКТ і присікування до них органів служби безпеки. За двадцять п'ять років Товариство виявило, що не провадить ніякої протидержавної чи заколотницької діяльности.

20. Знести наказ, що всі мистецькі імпрези, організовані УСКТ, мусять бути затверджені цензурою.

21. Протидіяти практиці місцевої адміністрації в південно-східніх воєводствах, яка дискримінує громадян української національности при купівлі нерухомого майна і прописці. Заборонити різні присікання і роблення перешкод людям, які бажають повернутися у ті місцевості.

22. Визнати і надати правний статус Греко-католицькій Церкві в Польщі і віддати їй її святині та інше майно (йдеться зокрема про колишню креко-католицьку катедру в Перемишлі, яку займає тепер Чернечий орден босих кармелітів).

При здійснюванні наших вимог ми готові допомогти суспільною працею.

Ми переконані, що здійснення цих не надто високих вимог збагатить суспільне і культурне життя Польщі новими позитивними вартостями, зміцнить опінію про неї, як державу демократичну і толерантну до громадян з окремою культурною традицією, піднесе морально-політичну єдність польського суспільства, якого українська меншість є інтеґральною частиною.

Ми сподіваємося також, що представлені у цьому листі справи Найвища Влада Польської Народної Республіки розгляне з належною увагою, доказом чого будуть відповідні політичні рішення.

Просимо повідомити нас, в який спосіб будуть полагоджені наші вимоги.

Щецін, 6-го листопада 1980 року.

Пам'яті надзвичайної людини

Кажуть люди, що після вісімдесяти літ кожний рік можна вважати ласкою Божою, дарунком, що провидіння нам дає за спеціяльні заслуги. Василь Кирилович Шуть отримав у подарунок всього три роки, хоч заслужив на багато більше. Ми сподівалися, що така талановита, творча й доброзичлива людина буде жити ще довго... Міра життя людини — це її творчість. А життям Василя Кириловича була саме його творчість, його муза, його музика. Відміряний йому вік він не прогаяв, ані хвилинки не прогаяв. До останнього свого дня він жив творчо, плідно, надхненно.

Василь Шуть

Ми всі до нього звикли, як до свого рідного, як до члена нашої великої, хоч і часом розсвареної родини. До речі, Василь Кирилович був одним із тих небагатьох, хто ніколи не сварився і свар у нашій сім'ї не заводив. Хоч був багато вищий від інших, навшпиньки не спинався, щоб здаватися ще вищим, ліктями собі дорогу не проштовхував, за місце не сперечався, а навпаки, в незмірній скромності своїй ставав десь ззаду, зі своїм високим ростом пробував заховатися за нижчих від себе; він аж боявся марної, нещирої слави, суєти мирської. Над усе він любив надхнення, працю і її творчі наслідки. Він сіяв і плекав свої нотні поля і тому збирав дорідний урожай.

Рідна Золотоноша обдарувала Василя Кириловича золотим талантом. А як хтось вродився здібним, то найчастіше в кількох напрямках. Спершу це було малярство, потім музика, а поряд із нею ще й віршування. Ці три таланти гармонійно перепліталися у житті і творчості Василя Кириловича Шутя і, крім плодів, задокументованих у його музичних творах, робили композитора такою цікавою, товариською, дотепною людиною. А вибитися на композитора в умовах царської Росії й пізнішої совєтської імперії було не легко. Хотілося грати, але тільки коли хлопцеві було 15 літ щасливим випадком дістала родина старенький рояль, і таке-сяке навчання музики почалось. Дорослому вже підпарубкові доводилось учитися разом із малими дітьми, але він їх швидко дігнав і перегнав. А в 17 літ він уже почав компонувати. Може якраз через це композитор привик бути в товаристві дітей, для них він писав пісні і п'єси, а навіть і дві дитячих опери. Чи не тому він пізніше так любив навчати дітей і для кожного окремо писав вправи та веселенькі легенькі п'єски ?

У 1926 році Василь Кирилович пішов у світ широкий слави добувати — в місто Переяслав. Роботи не знайшов, але саме тут він знайшов свою вірну дружину Марію, з якою й прожив нерозлучно до самого кінця. Тоді Василь Кирилович подався у столицю України Київ, і там, з великими трудношами й перешкодами, закінчив Музичний Інститут, опанувавши трудну теорію музики й компонування, які він знав блискуче. Нотами він писав швидше й краще ніж словами.

Друга світова війна, що поплутала наші шляхи й стежки, перебила творчий розмах композитора. Які перспективи й можливості були для композитора його калібру в діпівських таборах або на місці нового поселення, в Америці, де замість свого природного, Богом даного фаху доводилося працювати за мізерний гріш на фабриці ? Але подружжя Шутів не належало до плаксіїв, що вічно нарікають на лиху долю. Поза тяжкою працею, обоє були в вирі нашого громадського життя, такого бурхливого в 50-их і 60-их роках. Вона навчала молодь танців, а він — співу й музики. Про платню чи винагороду вони й не думали. Адже чи не найбільша нагорода — бачити, як із тих учнів щось виходить, щось росте, як їхні душі ошляхетнюються, як ті діти тримаються свого рідного ? Батьки дітей, що тепер виросли, нехай згадають, з якою терпеливістю й любов'ю Василь Кирилович годинами пересиджував при фортепіяні, навчаючи навіть і нездібних лінькуватих дітей, ніколи не тратячи віри, що та дитина таки буде грати! А за всі ці „овертайми" він і не думав брати гроші, крім до смішного мізерного мінімуму. І вже не так далеко перед своїм кінцем цей лагідний, люблячий і терпеливий учитель їздив автобусом до своїх учнів, хоч на дворі був дощ, сніг чи лютий мороз. Тільки він міг таке робити!

Інші стали заможними, купили собі гарні доми, літні оселі, авта. Подружжя Шутів жило зі своєї скромної пенсії на найвищому поверсі без підйомної машини, без авта, шкандибаючи вулицями з важкими кошиками з продуктами. Докучали хвороби, прийшлось і в лікарні побувати, і краєчком ока на той світ заглянути. Але Василь Кирилович посміхнувся і сказав: „Ще не пора!". І ожив. І став знову вранці каву готувати, таку смачну, як тільки він умів готувати, а після того щодня творити. Його творів так багато, що в помешканні тісно. А як же почувається мистець, коли його симфонії не грають, його опери не виставляють, його романсів не співають — бо, кажуть, важкий акомпаньямент, наші піяністи не подужають. А твори такі гарні! В них цвітуть наші українські квіти, птахи з України щебечуть, струмки дзвенять... Послухаєш — і одразу відчуєш, що композитор — українець. Якби він „перелицювався" на американський лад, може б і зробив кар'єру, але не такий він був. Василь Шуть лагідний, ласкавий, але не гнеться, не викручується, не перефарбовується. До кінця своїх днів лишився він тим, чим Бог його створив — українським композитором.

Через те, що він помер так несподівано, в періоді літніх вакацій, далеко не всі дізналися вчасно про цю важку для нас втрату. Все ж повна заля людей зібралась на Панахиду, а другого дня, в четвер, 26-го серпня, о десятій годині ранку парох церкви св. Софії о. Кулик із дияконом о. Іваном Покотиленком відслужили останню Службу, проводжаючи Василя Кириловича в далеку останню дорогу. На Панахиді виголосила прощальне слово Ганна Черінь, а на похоронах — від імени громадських організацій Чикаґо — проф. Антонович; від імени емеритів — п. Мартинюк, а від організації Жінок ООЧСУ п-і Кралька, що зворушила всіх до сліз своїм прощальним віршем. Над могилою сказав коротке тепле слово про композитора його колишній учень, тепер уже дорослий, д-р Борис Верн. Присутні плакали і за всіми любленим, доброї товариської вдачі покійним Василем Кириловичем, і від співчуття до його вдови, Марії Олександрівни, що залишилась тепер самітною, не тільки без чоловіка, а й без рідні, та ще й у досить скрутних обставинах і обтяжена своїми недугами. Проте не своєю долею найбільше журиться засмучена вдова. Покійний творив буквально щодня, щасливий був своєю працею, але мало дбав про те, що з його творами станеться. Тепер тим турбується Марія Олександрівна: як його твори зберегти, як їх утривалити ? Якщо зможе, якщо сили й туга за мужем їй дозволять, Марія Олександрівна спробує впорядкувати твори й архів композитора, а всього того повні кімнати. Друзі й приятелі й уся українська громада мусять їй у тім допомогти. Потрібно видати хоч частину спадщини Василя Шутя, хоч одну репрезентативну збірку, щоб можна було її розіслати до бібліотек, де вона збережеться для нас і України, а решту примістити до музеїв, щоб ці матеріяли були доступними для музикознавців. І може ще розквітнуть пісні України в мелодіях Василя Шутя.

Пожертви замість квітів на свіжу могилу Василя Шутя нехай будуть останнім поклоном нашому дорогому композиторові.

Ганна Черінь

Доповідь д-р О. Кисілевської-Ткач про творчість О. Кобилянської

В циклі важливих доповідей і зустрічей в УВУ відбулася у вівторок, 17-го серпня ц.р., цікава ювілейна доповідь д-р Олександри Кисілевської-Ткач про творчість відомої української письменниці Буковини Ольги Кобилянської (1863-1942 рр.), 40-річчя смерти якої відзначуємо в цьому році.

Д-р О.Кисілевську-Ткач представив присутнім ректор УВУ проф. В.Янів, який згадав при цьому, що прелеґентка є керівником щорічних Педагогічних Курсів на УВУ, і що цією доповіддю вона фактично відкриває цикл подуманих доповідей про творчість письменниці в цьому і наступному році. Про те, що творчість письменниці є багатогранна, свідчить факт, що окремі її твори перекладені на чужі мови, а зокрема її новелі, якими вона значно збагатила нашу літературу та представила красу рідної її Буковини.

Прелеґентка започаткувала серію доповідей цікавою темою: „Природа в творчості Ольги Кобилянської на прикладі 'Битви'", якою висвітлила ту безмежну любов письменниці до окружаючої природи, якій вона надавала в своїй творчості окремої живучої сили і яку зобразила в цьому творі у повній красі буковинських пралісів, які поступово зникли, ставлячи спротив надходячій хвилі спустошення, що їх наносили чужі лихварські компанії.

Свою доповідь д-р О. Кисілевська-Ткач поділила на три окремі частини: у першій вона представила молодість письменниці, її гін до самоосвіти, до знання, до вдосконалення власної творчости; що письменниця значно збагатила свій талант знанням чужої літератури, бо володіла вона також німецькою, польською і чеською мовами, і це значно допомогло їй в оцінці і підборі її власних творчих жанрів, зокрема в ділянці новель, якими вона збагатила нашу літературу і які виносять її на вершини нашої і світової літературної творчости. Свою любов до рідних Карпат, яку вона зберегла з дитинства, наглядно відображує вона у творі „Битва", де представляє красу пралісу, який гине, даючи спротив новій хвилі поступу і техніки. Рівнож письменниця хотіла цим представленням дійсности звернути увагу тодішних впливових людей, щоб шанували і частинно зберегли наші ліси, а з тим і красу карпатських пралісів. Подібну працю в американській публіцистиці вів Джан Мюір, який протестував проти знищування лісів, і у наслідок його спротиву уряд залишив окремі ліси як заповідники.

У другій частині д-р О. Кисілевська-Ткач вказала на місце твору в творчості письменниці, серед її новель, а також у світовій літературі, а також згадала про позитивні рецензії, які О.Кобилянська одержала при появі твору від відомих наших письменників, з якими листувалася, — Б.Грінченка, І.Франка, О.Маковея, Л.Українки, К.Алчевської та інших, що в цьому творі бачили особливу оригінальність, як і в кожному іншому творі письменниці.

В третій частині своєї доповіді д-р О.Кисілевська-Ткач по-мистецьки прочитала вибір з новель „В долах", „Мої Лілеї" та „Акорди", які своїм змістом відтворюють красу і силу природи і тим тематично скріплюють значення природи в творчості письменниці.

При цьому треба згадати, що прелеґентка побіжно згадала і про важливіші повісті і оповідання письменниці, зокрема з раннього періоду, писані німецькою мовою, в яких вона порушувала питання жіночої емансипації, а також і пізніші, в яких вона, вже українською мовою, розкривала тодішні пекучі соціяльні питання, такі, як, наприклад, „Людина", „Земля", „Царівна", де особливо наголошувала людську гідність серед сільського і міського життя.

Письменниця Ольга Кобилянська була почесним доктором УВУ, для якого з нагоди промоції вона написала свій життєпис „Про себе саму", що його вона переслала для проф. С. Смаль-Стоцького ще в 1922 році з нагоди 35-ліття літературної творчости. Окремі цитати з цього життєпису вжила також і прелеґентка, і згадала при цьому, що про зв'язки письменниці з УВУ далі замовчують в Україні.

Доповідь була добре підготована і викликала особливе зацікавлення серед присутніх, більшість з яких становили членкині місцевого жіночого товариства; їх з подякою привітала прелеґентка за жіночу солідарність.

Д-р Б. Кузь

Конференція вівтарних прислужників

Філядельфійський Деканат Української Православної Церкви відбув річну Конференцію вівтарних прислужників на Оселі „Верховина" у Глен Спей, Н.И., 23 - 26-го серпня. Майже всі парафії Деканату були репрезентовані і хлопцями-прислужниками й отцями-настоятелями. Хоч кошти Конференції покрили парафії, але належить подяка й Українському Братньому Союзові за добру обслугу й мінімальний кошт.

Крім відпочинку й розваг, були лекції з літургіки, порівняння релігій християнських, каяття та мораль, які викладали оо. Павло Гринишин, Олексій Лімонченко, Омелян Мицик та Іван Панасюк. Отці Михайло Ярош, Франко Лаврик, Петро Будний, Михайло Борисенко, Нестор Коваль і Михайло Петляк наглядали й провадили ранні та вечірні моління, Вечірню, Літургію та уділення Св. Тайни учасникам Конференції. Д-р Святослав Білонь мав найклопітливішу й відповідальну працю — нагляд за порядком удень і вночі. Молодь в наші часи підпадає під велике тиснення злих впливів на кожному кроці їх життя, й потрібно вжити великих зусиль, щоб ті впливи принаймі зменшити. Частиною тих зусиль є ця Конференція, де прагнеться поєднати приємний час і християнську мораль, які сьогодні стоять так далеко один від одного.

Користаючи з такої нагоди, Деканат відбув свої чергові збори, на яких обрано новий уряд з таким складом: переобрано деканом о. митрата Михайла Яроша, заступник — о. митрат Михайло Борисенко, секретарі — о. протоєрей Олексій Лімонченко та о. Іван Панасюк, скарбник — о. протоєрей Павло Грицишин. Уділено особливу увагу Конференції прислужників в майбутньому й доручено секретареві виробити ефективнішу програму на наступний рік.

Закінчено Конференцію бенкетом, під час якого також прощали щирого працівника Деканату о. Омел'яна Мицика, котрого призначила Консисторія до Янгставну, Огайо, настоятелем парафії свв. Апп. Петра і Павла. Всі зі зворушенням бажали о. Омел'янові, паніматці та їхнім дітям сил, здоров'я та многих літ на новому поселенні.

Зі задоволенням, а трохи й зі смутком, роз'їжджались учасники Конференції з надією на зустріч у наступному році.

Отець Олексій Лімонченко.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ПРОДОВЖУЄМО ЗБИРАТИ МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ

ЗАКЛИК
УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ Й КАНАДИ — УСЦАК.

Дорогі в спорті Друзі й Подруги!

Не зважаючи на пекучий брак часу в кожного (-ої) з нас, ми мусимо працювати водночас у всіх трьох вимірах часу: в часі теперішньому від нас вимагають розв'язки різні існуючі проблеми наших клюбів, товариств і секцій при загально-виховних молодіжних організаціях; з поглядом, спрямованим у майбутність нам треба забезпечити правильний ріст наших тіловиховних клітин. і їхніх індивідуальних членів. Минуле вимагає від нас утривалення й забезпечення доробку й успіхів наших і наших попередників. Останнє — утривалення історії українського спорту — в нас набрало характеру імперативности, з уваги на те, що в Україні північний окупант знищив докорінно всякі архівні матеріяли українського спорту (хоч для реклями афішується прихильність до „фізкультури").

Як усім нам добре відомо, головний наголос наших організованих клітин у попередні десятиріччя спочив на актуальних у даний час технічно-спортових успіхах, очевидно, коштом відповідної підбудови майбутности, в виді потрібних кадрів змагунів і виховників. А вже й говорити не приходиться про занедбання і втрати в ділянці утривалення нашого історичного доробку в спорті.

За пересічно три з половиною десятиріччя від нас відійшла в вічність велика кількість старших громадян, а з ними маса знань матеріялу до писання історії українського спорту.

Тому ми мусимо рятувати ще бодай ті знання, які залишилися в пам'яті останніх могіканів, а далі, в збірках - альбомах, газетних вирізках наших колекціонерів та в річниках нашої преси минулих десятиліть.

У зв'язку з пекучою потребою зібрати потрібні матеріяли до історії українського спорту, Провід УСЦАК, який завжди благословляв цю акцію, рішив узяти в цій справі ініціятиву і звернутися до всіх наших колишніх і теперішніх активістів, як рівнож до всіх симпатиків українського спорту з апелем-закликом.

Пишіть статті, звіти і спомини з діяльности наших спортовців і спортових з'єднань (дружин, клюбів, секцій молодіжних організацій) за всі часи на батьківщині, на европейській передеіміграції і на постійних поселеннях у діяспорі.

Якщо ви не спроможні самі написати, зверніться до відомих вам людей, які мають потрібні знання, чи й матеріяли (світлини, газетні вирізки, табелі тощо), чи подайте Проводі УСЦАК адреси таких людей.

До тих наших людей, які працюють по архівах і бібліотеках, ми звертаємося з проханням, щоб вони в мікрофільмах нашої преси минулих десятиліть вишукували дані з історії українського спорту, чи продовжували б таку незвичайно корисну працю. Всі матеріяли, які читатимуть і всебічно узгіднюватимуть члени редакції призбираних матеріялів, слід висилати на адресу найближчої до вас станиці для збірки матеріялів:

Mr. Omelan Twardowsky
680 Sanford Ave.
Newark, N.J. 07106;

Mr. Stefan Malanczuk
3624 Daisy Ave.
Cleveland, Ohio 44109;

Mr. Alexander Zeltway
4 Brule Crescent
Toronto, Ont. Canada
M6S 4H9;

USCAK c/o Roman Kucil
79 Chevalin St.
Rochester, N.Y. 14621

Роман Куціль
голова УСЦАК

Мирон Стебельський
заступник голови

Богдан Сушко
заступник голови

Роман Савчак
голова Ради УСЦАК